

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Pauli Epistolae - Cod. Aug. perg. 185

Paulus <Apostel, Heiliger>

[Reichenau ?], [9. - 10. Jh.]

Ad Romanos

[urn:nbn:de:bsz:31-45394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-45394)

HEC SUNT EPISTULAS PAULI NUMER
 XIII AD ROMANOS I AD CORINTHIOS II
 AD GALATAS I AD CEPHE I AD PHILIP I AD CO
 LOSI AD THE II AD TIMO II AD TITUM I AD
 PHILM I AD HEBREOS . lib' augie maioris .

ROMANI SUNT PARTES ITALIE; HI FIDEM HA
 BENTES ET SCIENTIAM FIDEI IGNORANTES FI
 SICAS RATIONES CONSONANTES . PREDI
 CATIONES APOSTOLI UEL PROPHETARUM
 DISCUNT . SCRIBIT EIS AB ATHENIS .

DULUS SERUUS IHU
 xpi uocatus apostolus segregatus
 in euangelium di . quod ante p mise
 rat p proph & assuos in scripturis
 scis de filio suo qui factus est ei ex se
 mine dauid secundum carnem; qui
 p re clifanatus est filius di in uirtute scru
 dum sp m scifirationis & resurrectione mor
 tuorum ihu xpi dn nru per quem accepimus gra
 tiam & apostolatam a t obediendum fidei in omni
 . lib' augie maioris .

his nomine eius. In quibus estis & uos uocati
habetis. Omnibus qui sunt romae di & tunc di uocati
sunt graecis uobis & pax cede pectore & dno ihu xpo;
Primum quidem graecis cego domo p ihm xpm
p omnibus uobis; quia fides ura cōdunatur in unum
uerso mundo; Testis enim mihi est dñs cui ser uo
in spū meo in euangelio filii eius; quod sine intermis
sione. memoriam urī fecio semp in orationibus meis
obsecrans si quomodo tandem aliquando p sper um
iter hoc beam in uoluntate di ueniendi ad uos; Desi
dero enim uidere uos; ut aliquid impetiar gratia euo
bis spiritalis ced confirmandos uos; id est simul con
solarī in uobis; p eam que in uicem est fidem urā at
q; meam; Nolo autem uos ignorare fratres; quia sepe
p posui uenire ad uos & prohibitus sum usq; adhuc
ut aliquid fructum habeam & in uobis sicut & in ceteris
gentibus; graecis ac barbaris; sapientibus & in sapien
tibus debitor sum; Itaque quod in me promptum est. &
uobis qui romae estis euangelizare; Non enim erub
esco euangelium; uirtus enim di est; in salutē
omni credenti; primum iudeo & graeco; Iustitia
enim di in cor reuelatur & fidem fidem; sicut
scriptum est; Iustus autem & fide uiuit; Reue
latur enim iradi d & glo sup omnem impieta
tem & iniustitiam hominum eorum qui uerita
tem di in iniustitia d & inent; quia quod notum
est di manifestum est nullis; dñs enim illis mani

festacuit; Inuisibilia enim ipsius a creatu
 mundi p̄ ea que facta sunt intellecta con
 ciuntur. Semper eterna quoque
 eius uirtus & diuinitas ut sint in & curabiles;
 Quia cum cogno uissent dñm non sicut dñm glo
 rificauerunt sicut gratias agerent; sed euanue
 runt incogitationibus suis & obscuratum est
 insipiens cor eorum; dicentes enim se esse sapi
 entes stulti facti sunt. & mutauerunt gloriam
 incorruptibilis di in similitudinem imaginis cor
 ruptibilis hominis. & uoluerunt. & quadru pedu.
 & serpentium; p̄pter quod tradidit illos dñs in desi
 deria cordis eorum in immundiciam. ut contu
 melius cedificiant corpora sua in semet ipsis;
 Qui commutauerunt ueritatem di in mendaciam.
 & coluerunt & seruerunt creature potius
 quam creatori. que est dñs benedictus in secula
 amen; Propterea tradidit illos dñs in pas
 siones ignominie; nam femine eorum immu
 tauerunt naturalem usum. in eum usum qui
 est contra naturam; Similiter autem & mas
 culi relicto naturali usu femine & arserunt
 in desideris suis inuicem. Masculi in masculos
 turpitudinem operantes. & mercedem qua
 oportuit erroris sui in semet ipsis recipientes;
 & sicut non p̄bauerunt dñm habere in notitia.
 tradidit illos dñs in reprobum sensum ut faciant ea

20

qui non conueniunt. Repleos omni iniquitate.
adulterio. fornicatione. auaricia. nequitia. ple
ros inuidia. homicidio. contentione. doloma
lignitate. susurrones. detractores. ^{deodibiles.} contume
lios. superbos. elatos. sibi peccatores. inuentores
malorum. parentibus inoboedientes. insipi
entes. incorpitos. sine affectione. sine
fide. absque fœdere. sine misericordia. Qui
cum iustitiam di cognouissent non intellexerunt.
quod quitalia agunt digni sunt morte. non solum
quia faciunt. sed qui sentiunt facientibus.
Propter quod inexcusabilis es o homo omnis qui
iudicas. in quo enim iudicas alterum te ipsum con
demnas. eadem enim agis qui iudicas. Scimus
enim. quomodo iudicium di est secundum ueritatem
meos quitalia agunt. Existimas autem hoc o ho
mo qui iudicas eos. quitalia accipiunt & facis ea
quae te effugies iudicium di. Induitias boni
tatis eius & patientis & longanimitatis con
temnis. ignoras quomodo benignitas di ad peniten
tiam te adducit. secundum duritiam autem tu
am & impenitentis cor. Thesaurizas tibi iram
indie ire & reuelationis iusti iudicium di. qui red
det unicuique secundum opera eius. His qui
dem qui secundum patientiam boni operis.
gloriam & honorem & incorruptionem que
rentibus uitam æternam. His autem qui &

contentione & qui non cedunt & quiescunt in se. tu
 credunt autem iniquitati. ira & indignatio tribu-
 latio & angustia in omnem animam hominis
 operantis malum iudei primum & greci. Glo-
 ria autem & honor & pax omni operanti bo-
 num iudeo primum & greco. Non est enim
 p[ro]sonarum exceptio apud d[eu]m. Quicum-
 que enim sine lege peccauerunt sine lege pe-
 ribunt. & quicumque in lege peccauerunt.
 p[ro] legem iudicabuntur. Non enim auditores
 legis iusti sunt apud d[eu]m. sed factores legis iusti-
 ficabuntur. Cum enim gentes que legem
 habent naturaliter que legem faciunt.
 eius modi legem non habentes. ipsi sibi sunt lex.
 qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus
 suis. testimonium reddente illis conscientia. ip[s]orum.
 & inter se inuicem cogitationum accusantium.
 autem iam defendentium. iudic[is] qui iudicabit
 d[eu]s occulta hominum s[ecundum] euangelium me-
 um p[ro] d[omi]n[u]m x[p]m. Si autem tu iudeus cogitomi-
 naris. & requiescis in lege. & gloriaris in do-
 cta uoluntate eius. & p[ro]bas utiliora. instruc-
 tus p[ro] legem. confidis te ipsum ducem e[ss]e c[ec]o-
 rum lumeneorum qui tenebris sunt. eru-
 ditorem insipientium. magistrum in fan-
 tum habentem formam scientiae & uerita-
 tis in lege. Qui ergo alium doces te ipsum

non doces. qui pre dicas non furandum furaris.
 quidicis nonm echeendum m&haris. qui ab ho
 minarist idola scerilegium fecis. qui lege
 gloriaris. p̄p̄uaricationem legis dñi in hono
 ras. nomen enim dī puos blasphematur in
 ter gentes sicut scriptum est; Circūcisio quide
 p̄dest si legem obseruas. si autem preuaricator
 legistis circumcisio tua preputium facta est.
 Sugitur preputium iustitias legis custodiat.
 nonne preputium illius marcum cisionē repu
 tabitur. & iudicabit quod & natura est. pre
 putium legem consumans te. qui p̄ litteram &
 circumcisionem preuaricator legis es. non
 enim qui in manu festa iudeus est. neque qui
 in manu facto in carne circumcisio. sed qui
 in abscondito iudeus est. & circumcisio cor
 dis in spū. non littera. cuius laus. non & homini
 bus sed & dō est. Quid ergo amplius est iudeo.
 aut que utilitas circumcisionis. Ut utum
 p̄ omnem modum; primum quia credita sunt
 illis eloqui dī; quidem si quidam illorum
 non crediderunt. numquid incredulitas illoꝝ
 fidem dī euacuauit. absit. Est autem dī uerax.
 omnis autem homo mendax. Sicut scriptum ē.
 Ut iusti sicis in sermionibus tuis. & uincas cū
 iudicaris. Si autem iniquitas nra iustitiam
 dī commendat. quid dicemus. numquid iniquis

deus qui infert iram. secundum hominem dico absit,
 alioquin quomodo iudicabit deus mundum? Si enim
 ueritas dei in meo mendatio haec bundauit in glo-
 riam ipsius. quid adhuc & ego tamquam peccator
 iudicor. & non sicut blasphemamur. & sicut
 aiunt nos quidam dicere. Faciamus mala ut
 ueniamus bona. quorum dan. natio iusta
 est. Quid igitur. precellimus eos. nequaquam;
 causati enim sumus iudeos & grecos omnes sub
 peccato esse. Sicut scriptum est. Quia non est iustus *imp. sal. xiiii.*
 quisquam. non est intellegens. non est requirens
 deum. Omnes declinauerunt. simul inutiles fac-
 ti sunt. non est qui faciat bonum non est usque
 cedunum; Sepulchrum patens est guttureorum.
 linguas suas dolos agebant uenenum aspidum
 sub labiis eorum; Quorum os maledictione & a-
 mœritudine plenum est. ueloces pedes eorum
 cecidit fudendum sanguinem; Contritio & in-
 felicitas inuis eos & uiam pacis non cognouerunt.
 non est timor dei ante oculos eorum; Scimus
 autem quomodo quaecumque lex loquitur his qui
 legesunt loquitur. ut omne os obstruatur
 & subditas fiat omnis mundus deo. quia scope-
 ribus legis non iustificatur omnis casus coram
 illo; Per legem enim. cognitio peccati. Nunc
 autem sine lege. iustitiam manifestam est. testi-
 ficata de lege & prophetis; Iustitia autem dei per

^{in omni}
 fidem ihu xpi ^{in omni} sup omnes qui credunt; non enim
 est distinctio omnes enim p & cauerunt &
 egent gloriam di. iustificati gratis p gratiam ip
 sius p redemptionem que est in xpo ihu. que p
 posuit ds p putationem p fidem in sanguine ip
 sius. & ostensionem iusticie eius in hoc tempo
 re. ut sit ipse iustus & iustificans eum qui & fide
 est ihu; Vbi est ergo gloria tua & exclu
 sa est; p quam legem factorum non sed p lege
 fidei; Arbitramur enim iustificari homine
 p fidem sine operibus leges; An iudeorum ds
 tantum nonne & gentium; immo & gentium;
 Quo quidem unus ds qui iustificat ^{bi} circumcisio
 nem & fide. & p reputum p fidem; Legem er
 go destruiamus per fidem absit. sed legem sta
 tuimus. Quid ergo dicemus inuenisse abraham
 patrem nr̄m s̄cundum carnem Si enim abra
 ham & operibus iustificatus ē hęc & gloria
 sed non apud dm̄ Quid enim scriptura dicit cre
 didit abraham do & reputatum est illi ad ius
 titiam Et autem qui operatur merces non im
 putatur s̄cundum ^{gratiam} sed s̄cundum debitum Et
 utro qui non operatur Credenti autem in eum
 qui iustificat impium reputabitur fide eius ad
 iustitiam. Sicut & dauid dicit beatitudinem

neli ppositi
 rati d̄i

ad ostensionem iusticie sue propter remissionem p̄cedentiū delictorum

in sustentatione d̄i f.

hominis cuius accepto fert iustitiam sine ope
 ribus. Beati quorum remissae sunt iniquita
 tes & quorum tecta sunt peccata. Beatus uir
 cui non imputabit dominus peccatum. Beatus uir
 go haec in circumcissione ancliam in pputio
 Dicimus enim quia reputata est abrahae fides
 ad iustitiam. Quomodo ergo reputata est in cir
 cissione cum in pputio non in circumcissione sed in
 pputio & signum accepit circumcissionis signacu
 lum iustitiae fidei quae est in pputio ut sit pater
 omnium credentium p pputium ut reputet
 illis ad iustitiam. Ut sit pater circumcissionis non
 his tantum qui sunt & circumcissione sed & his
 qui & tunc uestigia quae est in pputio fidei patris
 nostri abrahae non enim p legem pmissio abrahae aut
 semini eius ut heres esset mundi sed p iustitiam fidei.
 Si enim qui & lege heredes sunt & in antea est fides
 ab olitae pmissio. Lex enim ut operatur iudicium
 non est lex nec p reuocatio ideo & fide ut secundum
 gratiam firmata pmissio omni semini non ei qui &
 lege est solum sed ei qui & fide est abrahae. qui est pa
 ter omnium nostrorum sicut scriptum est. Quia
 peccatorem multarum gentium posuisti ante dominum
 credidisti qui uiuificat mortuos & uocat ea quae non
 sunt inquam ea quae sunt. qui contra spem in spem cre
 didit ut fieret pater multarum gentium secun
 dum quod dictum est. Si erit semen tuum sicut

stellas caeli & sicut arena quae est in litore maris.
 Et non infirmatus fide non consideravit corpus
 suum mortuum cum fere centum annorum esset
 & mortuam uulnam sanguinis in remissione & iam di
 non hesitavit diffidentia sed con fortatus est fide dans
 gloriam deo plenissime sciens quia quaecumque promisit
 potens est & fecere. ideo & reputatum est illi aduis
 titiam. Non est autem scriptum tantum propter ipsum
 quia reputatum est illi sed & propter nos quibus repu
 tabitur credentibus in eum. qui suscitauit ihesum
 dominum nostrum mortuus. qui traditus est propter
 delicta nostra & resurrexit propter iustificationem
 nostram. Iustificati igitur & fide. pacem habeamus
 ad deum per dominum nostrum ihesum christum per quem
 habemus per fidem in gratia ista in qua stamus &
 gloriamur in spe gloriae filiorum dei. Non so
 lum autem sed & gloriamur in tribulationibus.
 scientes quod tribulatio patientiam operatur
 patientia autem probationem. probatio uero
 spem. Spes autem non confundit quia caritas
 dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui
 datus est nobis. Ut quid enim christus cum adhuc
 infirmi essemus secundum tempus pro impiis
 mortuus est. Vix enim pro iusto quis moritur
 nam pro bono forsitan quis audeat mori. Com
 mendat autem suam caritatem deus in nos quomodo
 cum adhuc peccatores essemus christus pro nobis mor

tuus est. multo magis iustificati nunc in sanguine
 ipsius saluerimus ab ira per ipsum si enim cum inimici
 essemus reconciliati sumus deo per mortem filii eius.
 multo magis reconciliati saluerimus in vita ipsius. Non
 solum autem sed & gloriamur in deo per dominum nostrum Iesum
 Christum per quem nunc reconciliationem accepimus.
 Propter ea sicut per unum hominem in hunc mundum
 peccatum intravit & per peccatum mors. & ita in omni
 homines mors pertransiit. in quo omnes peccaverunt.
 Usque ad legem enim peccatum erat in mundo. peccatum
 autem non imputatur cum lex non est. sed
 regnavit mors ab adam usque ad moysen etiam in
 eos qui non peccaverunt in similitudinem prevaricati
 onis adam que est forma futuri. sed non sicut delictum
 ita & donum. si enim unius delicto multi mortui sunt
 multo magis gratia & donum in gratia unius hominis
 Iesu Christi in plures abundavit. Et non sicut per unum peccatum
 carterem ita & donum nam iudicium & uno in condemna
 tionem. Gratia autem & multis delictis in iustificatio
 nem. Si enim unius delicto mors regnavit per unum.
 Multo magis hec abundantia gratiae & donationis & iusti
 tiae accipientes. multa regnabunt per unum Iesum Christum.
 sicut per unius delictum omnes homines in con
 demnationem. sic & per unius iustitiam omnes homines
 in iustificationem vitae. Sicut enim per inobedientiam
 unius hominis peccatores constituti sunt multi. ita
 & per unius obediendum iusti constituentur multi.

Lex autem subintravit ut habundaret delictum. Vbi
autem habundavit delictum super habundavit gratia.
Ut sicut regnavit peccatum in mortem ita & gratia
regnet per iustitiam in vitam aeternam per Iesum Christum dominum
nostrum. Quod ergo dicemus per manebimus in peccato
ut gratia habundet absit. Qui enim mortui sumus
peccato quomodo adhuc vivemus in illo? An ignoratis
quia quicumque baptizati sumus in Christo Iesu. In morte
ipsius baptizati sumus. Consepulti enim sumus cum illo
per baptismum in mortem ut quomodo surrexit Christus a
mortuis per gloriam patris ita & nos in novitate vite
ambulemus. Si enim conplantati facti sumus similitu
dini mortis eius simul & resurrectionis erimus. Hoc
scientes quia videlicet homo noster simul crucifixus est
ut destrueretur corpus peccati ut ultra non serviamus
peccato. Qui enim mortuus est iustificatus est ex pec
cato. Si autem mortui sumus cum Christo credimus
quia simul & iam vivimus cum Christo. Scientes quod
Christus surgens ex mortuis iam non moritur mors
illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus est
peccato mortuus est semel. Quod autem vivit vivit
deo. Ita & estimare vos mortuos quidem esse pecca
to viventes autem deo in Christo Iesu. Non ergo reg
net peccatum in vobis mortali corpore ut obediat
concupiscentis eius. Sed neque & habeatis mem
bra vestra arma iniquitatis peccato. Sed & habeat vos
deo tamquam ex mortuis viventes & membra vestra

RE

arma iustitiae dō. Peccatum enim uobis non domina-
bitur non enim sub lege estis sed sub gratia. Quid
ergo peccauimus quō non sumus sub lege sed sub
gratia absit. Nescitis quō cui exhibetis uos seruos
ad obediendum. serui estis eius cui oboedistis siue
peccati. ^{in mortem} siue oboeditioni ad iustitiam. Gratias autē
dō quod fuistis serui peccati. Oboedistis autem & cor-
de meam formam doctrine in qua traditi estis. libe-
rati autem a peccato serui facti estis iustitiae.

^{aperire} Humanum dico propter infirmitatem carnis ur̄ae. Sicut
enim exhibuistis membra ur̄a seruire in mundi-
tiae & iniquitati ad iniquitatem ita nunc exhibete
membra uestra seruire iustitiae in sanctificatione.

Cum autem serui essetis peccati liberi fuistis iustitiae.
Quem ergo fructum habuistis tunc ^{in die} in quibus nunc
erubescitis. nam finis illorum mors est. Nunc uero libe-
rati a peccato serui autem facti dō. Habetis fructu
ur̄m in sanctificationem finem uero uitam & aeternam. Sti-
pendium enim peccati mors. Gratia autem dei uita
& aeterna in xpo ihu dno nro. An ignoratis fratres. sci-
entibus enim legem loquor qualescunq; in homine do-
minatur quanto tempore uiuit. Nam quae sub uiro e-
mulier uiuente uiro alligata e lege. Si autem mor-
tuus fuerit uir eius soluta est a lege uiri. Igitur uiuen-
te uiro uocabitur adultera si fuerit cum alio uiro.
Si autem mortuus fuerit uir eius liberata e a lege uiri
ut non sit adultera si fuerit cum alio uiro. Itaque

col. 1.

fratres mei & uos mortificati estis legi p̄ corpus xpi
 ut sitis alterius qui & mortuus resurrexit ut fructifi-
 cemur dō. Cum enim essemus in carne passionēs p̄c-
 catorum que p̄ legem erant opercebantur in membris
 nr̄is ut fructificarent morti. Nunc autem soluti su-
 mus a lege mortis in quā uuebamur. ita ut seruamus
 in nouitate sp̄s & non in uetustate litterę. Quod ergo dice-
 mus lex p̄ccatum ē absit. sed p̄ccatum non cognoui in-
 si p̄ legem. nam concupiscentiam nesciebam. nisi lex
 diceret. non concupisces. Ocasione autem accepta
 p̄ccatum per mandatum operatum ē in me omne
 concupiscentiam. sine lege enim p̄ccatum mortuum
 erat. Ego autem uuebam sine lege aliquando. sed
 cum uenisset mandatum p̄ccatum reuixit. Ego autē
 mortuus sum & inuentum ē mihi mandatum quod erat
 ad uitam. hoc ē ad mortem. nam p̄ccatum occasione
 accepta p̄ mandatum seduxit me. & per illud occidit.
 Itaq; lex quidem sc̄a & mandatum sc̄m & iustum & bonū.
 Quod ergo bonum ē mihi factum est mors. absit sed
 p̄ccatum. ut appareat p̄ccatum. per bonum mihi o-
 peratum est mortem. ut fiat supra modum p̄ccans
 p̄ccatum per mandatum. Scimus enim quod lex spiri-
 talis est. ego autem carnalis sum. uenundatus sub p̄c-
 cato. Quod enim operor non intellego. non enim
 quod uolo hoc ago. sed quod odi illud facio. Si autem quod
 nolo illud facio. consentio legi quō bona. Nunc autē
 iam non nego operor illud. sed quod habitat in me p̄ccat.

Sicut enim
 bonum
 non enim
 quod nolo
 facio non
 me p̄ccat
 facere bon
 & tor em
 nem. Ut
 repugnan
 centem
 n felix ego
 mortis hui
 gnur ego
 legi p̄ccat
 his qui sum
 ambulans
 ut me al
 le erat le
 suum in
 catum dam
 legis imple
 ambulamus
 carnalis sum
 cundum sp̄m
 deus carn
 & pax quō

Scio enim quia non habitat in me hoc est in carne mea
 bonum. nam uelle cedit & mihi perficere autem bonum
 non inuenio non enim quod uolo bonum illud facio sed
 quod nolo malum hoc ago. Si autem quod nolo illud
 facio non nego operor illud sed quod in habitat in
 me peccatum. Inuenio igitur legem uolentem mihi
 facere bonum. quoniam mihi malum adiacet. Conde-
 lator enim legis secundum interiorem homi-
 nem. Video autem aliam legem in membris meis
 repugnantem legi mentis meae & captiuam ^{tem} me du-
 centem in lege peccati quae est in membris meis.
 Infelix ego homo quis me liberabit de corpore
 mortis huius gratia dei pro ihesu christo domino nostro
 agitur ego ipse mente seruo legis. Carne autem
 legi peccati. Nihil autem nunc damnationis est
 his qui sunt in christo ihesu quoniam non secundum carnem
 ambulant. Lex enim spiritus uitae in christo ihesu libera-
 uit me a lege peccati & mortis. nam quod impossi-
 le erat legi in quo infirmabatur pro carnem dei filium
 suum imitans in similitudine carnis peccati & pro pec-
 catum damnauit peccatum in carne ut iustificatio
 legis impleretur in nobis quoniam non secundum carnem
 ambulamus sed secundum spiritum. Quoniam enim secundum
 carnem sunt quae carnis sunt sciunt. Qui uero se-
 cundum spiritum quae sunt spiritus sentiunt. Nam pru-
 dentia carnis mors est prudentia autem spiritus uita
 & pax. Quoniam sapientia carnis inimicitia est in deum

lege autem di non subicitur. n& enim potest. Qui
 autem in carne sunt. dō placcere non possunt. uos in
 carne non estis sed in spū. si tamen spūs di habitat in uo-
 bis. Siquis autem spm̄ di non habet. hic non eius est.
 Si autem xp̄s in uobis ē. corpus quidem mortuum est
 p̄t̄ peccatum. sp̄s uero uita p̄t̄ iustificationem q̄t̄
 si sp̄s eius qui suscitauit. ihm̄ a mortuis habitat in uobis.
 uiuificabit & mortalia corpora uerā p̄t̄ in habitante
 spm̄ eius in uobis. Ergo fr̄s. debitores sumus. non car-
 ni ut secundum carnem uiuamus. Si enim secundū
 carnem uixeritis moriemini. Si autem spū facta car-
 nis mortificatis uiuētis. Quicumque enim spū dī a-
 guntur hi filii dī sunt. Non enim accepistis spm̄
 seruitutis iterum in timore. sed accepistis spm̄ adopti-
 onis filiorum. in quo clamamus abba pater. Ipse sp̄s
 testimonium reddit spūi nr̄o quod sumus filii dī si
 autem filii & heredes. heredes quidem dī. coheredes
 autem xp̄i. Si tamen conpatimur ut & glorifice-
 mur. Existimo enim quod non sunt con digne passio-
 nes huius temporis sed futura gloria que reuela-
 bitur in uobis. nam & p̄ctatio creature reuelationem
 filiorum dī & p̄ctat. uanitati enim creatura subiecta
 est non uolens sed p̄t̄ eum qui subiecit in spem quia
 & ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in
 libertatem glorie filiorum dī. Sci^{mus} enim quod om̄s
 creatura congemescit & parturit usque adhuc non
 solum autem illa & nos ipsi primicias sp̄s habentes

REN

m

& p̄ctatio
 salu facti
 sp̄s nam q̄
 non uidem
 Similiter a
 nam quod o
 postulat p
 corde se
 tular p
 omnia co
 situm uoc
 distinaut
 ipse prim
 prie disti
 iustificauit
 cauit Q
 nos quid
 tradidit u
 nob donab
 iustificat c
 est immo
 dens qui &
 rabit acari
 cutio an fa
 us sicut ser

& ipsi intrans gemimus ad adoptionem filiorum dei
 & peractam redemptionem corporis nostri. Speem
 salu facti sumus spes autem que uidetur non est
 spes nam quod uidit quis quid sperat si autem quod
 non uidemus speramus propter ceteram & peractam
 Similiter autem spiritus conuiuat infirmitatem nostram
 nam quod oremus sicut oportet nescimus sed ipse spiritus
 postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus

Qui autem scrutatur
 corde scit quod desiderat spiritus quas & undum deum pos-
 tulat pro se. Scimus autem quod diligentibus deum
 omnia cooperantur in bonum. his quis & undum pro-
 positum uocati sunt sancti. Nam quos prae sciuit & pre-
 destinauit conformes fieri imaginis filii eius ut sit
 ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem
 prae destinauit hos & uocauit & quos uocauit hos &
 iustificauit. quos autem & iustificauit illos & glorifi-
 cauit. ^{ergo} Quid dicemus adhuc sicut pro nobis quis contra
 nos qui & iam filio suo non peperit sed pro nobis omnibus
 tradidit illum quomodo non & iam cum illo omnia
 nobis donabit. Quis accusabit aduersus electos dei qui
 iustificat quis est qui con demnet christum qui mortuus
 est immo qui & resurrexit qui est ad dexteram dei se-
 dens qui & iam interpellat pro nobis. Quis nos sepe-
 rabit a caritate christi. Tribulatio an angustia an perse-
 cutio an fames an nuditas an periculum an gladi-
 us sicut scriptum est qui propter te mortificamur omne

die estimatus sumus sicut oues occisionis. Sed in his
 omnibus superamus propter terram quid dicitur nos Cor
 tuisum enim quia neque mors neque uita neque an
 geli neque principatus neque instantia neque futu
 ra neque fortitudo neque altitudo neque profundum
 neque creatura alia poterit nos seperare a caritate di
 que est in xpo ihu dno nro Veritatem dico in xpo non
 mentior testimonium mihi prohibente conscientia mea
 in spu sco Quo tristitia est mihi magna & continuus
 dolor cordis meo Optabam enim ego ipse anathema
 esse a xpo pro fratribus meis qui sunt cognati mei scun
 dum carnem qui sunt israhelite quorum adoptio est
 filiorum & gloria & testamentum & legis latio & obse
 quium & promissa quorum patres & sequibus xps se
 cundum carnem qui est sup omnia ds benedictus in
 secula amen; Non autem & caderit uerbum di non
 enim omnes qui & isrlt hi sunt israhelite neque ^{qui} se
 mine sunt abrahe omnes filii Sed in isaac
 uocabitur tibi semen Idest non qui filii carnis hi filii di
 sequi filii sunt promissionis estimantur in semine Pro
 missionis autem uerbum hoc est; Secundum hoc tem
 pus ueniam & erit sarre filius Non solum autem sed
 & rebecca & uno concubito habens isaac patris nro Cu
 enim nondum nati fuissent ut aliquid egissent boni
 aut mali ut secundum electionem ppositum di mane
 re & non & operibus sed & uocante dictum est quia
 maior seruit minori Sicut scriptum est Jacob di

in genesi
 in malachia
 ppheta

lesi erant
 quid in
 consistit
 in dicitur
 sermo di
 in hoc ipso
 meum &
 terra En
 rat & dicit
 enim eius
 do Num
 cistis An
 massa face
 tumeliam
 cere potest
 inae apta
 sue inuas
 am quos
 & gentibus
 plebem
 serico redit
 Et erit in lo
 uocabuntur
 Sicut nra
 reliquis sal
 uant inaeq
 sup terram

no...

leci erai autem hodie habui. Quod ergo dicimus num
 quid iniquitas apud dnm absit; Moyses enim dicit ^{miserere}
 miserere or cui misereror & misericordiam prestabo cui
 misereror. Igitur non uolentis neque currentis sed mi
 serentis dicit. Dicit enim scriptura pharaoni quia &
 in hoc ipsum & cecidit ut ostenderem in te uirtutem
 meam & cedunt & ur nomen meum in uniuersa
 terra. Ergo cui uult miseretur & quem uult indu
 rat. Dicit itaque mihi quidam huc queritur uoluntati
 enim eius quis resistit. O homo tu quis es qui respondeas
 deo. Numquid dicit figmentum ei qui se finxit quid me fe
 cistis sic. Annon habet potestatem figulus lutu & eadem
 massa facere aliud uas quidem in honore aliud uero in con
 tumeliam. Quod si uolens dicit ostendere iram & notam fa
 cere potentiam suam sustinuit in multa patientia uasa
 irae apta in interitum ut ostenderet diuitias gloriae
 suae in uas & misericordiae quae praeparauit in glori
 am quos & uocauit nos non solum & iudeis sed & iam
 & gentibus. Sicut moyses dicit uocabo non plebem meam
 plebem meam & non misericordiam consecutam & mi
 sericordiam consecutam & non dilectam dilectam.
 Et erit in loco ubi dictum est eis non plebs mea uos. Ibi
 uocabuntur filii diuini. Esaias autem clamat perit
 si fuerit numerus filiorum isrlt tamquam arena maris
 reliquae saluae sient. Verbum enim consumans & bre
 uans in aequitate quia uerbum prauidum facit & dicit
 super terram. Et sicut praedixit esaias nisi dicit sabaoth

Sed in his
 & ita non
 neque an
 neque futu
 p fundum
 caritate d
 xpo non
 nta mea
 manuis
 anathema
 mei scdm
 adoptio est
 atio & hie
 uibus xpi
 enedictum
 bum dicit
 neque
 ad
 rnis in filia
 semine pro
 dum hoc
 m autem
 tris in d
 isent bon
 im di man
 m est
 st jacob

reliquiss& nobis semen sicut sodoma facti essemus & si
aut gomarra simili fuissimus Quid ergo dicemus quod
gentes que non sc&cebantur iustitiam adprehender&nt
iustitiam Iustitiam autem que & fide est Israel uero
sc&etans legem iustitiae. c&cl legem iustitiae non puenit qua
re quae non & fide sed quasi & operibus Offenderunt eni
in lapidem offensionis sicut scriptum est & ce pono in sion
lappidem offensionis & p&ram scandali & omnis qui cre
dit meum non confund&tur Fratres uoluntas quidem
cordis mei & obsecratio ad d&nm fit p& illis in salutem testi
monium enim phibeo illis quod a emulationem di ha
bent sed non sc&undum scientiam ignorant&es
enim di iustitiam & suam querentes statuere iustitiae
di non sunt subiecti finis enim legis xpi c&cl iustitiam om
nigrediendi Moyses enim scripsit qu& iustitiam que
& lege est qui fecerit homo uiuit mea Que autem & fi
de est iustitia sic dicit. Ne dixeris in corde tuo quis ascen
dit in caelum id est xpm deducere aut quis descendit in
abyssum hoc est xpm & mortuus reuocare sed quiddi
cit p&pe est uerbum in ore tuo & in corde tuo hoc est uer
bum fidei quod predicamus quasi con fitearis in ore tuo
d&nm ihm & in corde tuo credideris quod d&r illum & cita
uit a mortuis saluus eris corde creditur ad iustitiam
ore autem confessio fit in salutem Dicit enim scriptura
C. Omnis qui credit in illum non confund&tur Non enim
est distinctio iudaei & graeci nam idem d&ns omnium di
ues in omnibus qui uocant illum Omnis enim qui cuq;

inuocauerit nomen dñi saluus erit. Quomodo ergo
 inuocabunt in quem non crediderunt aut quomodo
 autem credent ei quem non audierunt. Quomodo autem
 audiant sine predicante. Quomodo uero predicabunt
 nisi mittantur sicut scriptum est. Quam speciosi pedes
 euangelizantium pacem euangelizantium bona
 sed non omnes obediunt euangelio. Et sicut enim dicit
 dñe quis credit auditu suo. Ergo fides & auditu audi
 tus autem uerbum xpi sed dico numquid non audierunt
 & quidem in omnem terram & sicut sonus eorum & in
 fines orbis terrae uerba eorum. Sed dico numquid
 isrl non cognouit primus moyses dicit Ego cecidam
 lationem uos adducam in non gentem in gentem in
 sapientem miram uos mittam. Et sicut autem audet
 & dicit Inuentus sum non querentibus me palam apa
 ru his qui me non interrogabant. cecidit autem dicit
 Torcadie & pandi manus meas cecidit populum non creden
 tem & contradicentem ^{mhi}. Dico ergo numquid repulit
 di populum suum absit. nam & ego israhelita sum
 & semine abraham dicitur beniamin non repulit
 di plebem suam quam presciuit. An nescitis in helia
 quid dicit scriptura quem admodum interpellat
 dñm cecidit sus isrl. Dñe pph & astuos occiderunt
 altaria sua suffoderunt & ego relictus sum solus &
 querunt animam meam sed quid dicit illi respon
 sum diuinum reliqui mihi septem milia uirorum
 qui non curuauerunt genua baal. Sic ergo & in hoc

tempore reliquis secundum electionem gratiae
saluae facti sunt. Si autem non ex operibus alio
quin gratiae communis est gratia. Quid ergo quod
quererat istud hoc non est consecutus electio autem
consecuta est ceteris uero & ceteris sunt sicut scriptum est
Dedit illis spiritum conpunctionis oculos ut non uideant
& aures ut non audiant usque in hodie num die. & dicit
dicit fiat mensaeorum in laqueum & in
captionem & in scandalum & in tribulationem illis
obscurantur oculi eorum ne uideant & dorsum illo
rum semper incurua. Dico ergo numquid sic offen
derunt ut caderent absit. Sed illorum delictum
salus gentibus ut illos aemulentur. Quod si delictum
illorum diuitiae sunt mundi & deminutio eorum
diuitiae gentium. Quantomagis plenitudo eorum
uobis enim gentibus dico quam diu quidem ego sum
gentium apostolus ministerium meum honorifi
cabo si quomodo cedaemulandum pro carne
meam & saluos faciam aliquos & illis. Si enim a
missio eorum reconciliatio est mundi quae ad sumptu
o nisi uita & mortuus. Quod si delibatio scilicet & mas
sa & si radix scilicet & rami quod si aliqui & rami
fracti sunt tu autem cum oleo aster esses inser
tus es illis & socius radicis & pinguedinis oliuae
factus es noligloriari aduersus ramos quod si glo
riaris non tur radicem portas sed radicem te. Dicit
ergo fracti sunt rami ut ego inserar bene propter

incredulitatem fecerunt. Tu autem fide sta no-
 li alium sapere sed time. Si enim dñs naturalibus sta-
 mis non pepercit ne forte nō tibi parcat. Vide er-
 go bonitatem & seueritatem dñi. meos ^{quidem} quicōciderunt
 seueritatem. In te autem bonitatem dñi si permanseris in bo-
 nitate alioquin & tu excideris. Sed illi si non permanse-
 rint in incredulitate inserentur. potense est enim ite-
 rum inserere illos dñs. Nam si tu & naturali & cū suis
 olecestris & contranaturam insereris in bonam oli-
 uam. Quantomagis hi secundum naturam inseren-
 tur suo oliuae. Nolo enim uos signorare fratres misere-
 rum hoc ut non sitis uobis in & ipsis sapientes quia cō-
 tas & parte contigit misert. donec plenitudo gentium
 intraret. & sic om̄ isrl̄ saluus fieret. sicut scriptum
 est ueni & cōsion querip. t. & auert & impietates ab
 iacob. & hoc illis ante testamentum cum abstuleris pecca-
 torum. Secundum euangelium quidem inimici pp̄t
 uos secundum electionem autem h̄m̄i pp̄ter patres
 sine paenitentia enim sunt dona & uocati dñi. Sicut
 enim aliquando & uos non crededistis dō nunc autem
 misericordiam consecuti estis pp̄t illorum incredu-
 litatem ita & isti nunc non crediderunt. in uerā
 misericordiam ut & ipsi misericordiam consequan-
 tur. Concluserunt enim dñs omnia in incredulitate ut
 omnium misereatur. O altitudo diuitiarum sa-
 pientiae & scientiae dñi quam incomprehensibilia sunt
 iudicia eius & inuestigabiles uiae eius. Quis enim cogno-

ut sensum dñi aut quis consiliarius eius fuit aut quis
prior dedit illi & retribuere quō & ipso & ipsum
& in ipso sunt omnia ipsi gloria in secula amen; Ob
secro itaque uos fr̄s p̄ misericordiam dñi ut exhibea
tis corporaurā hostiam uiuentem sc̄m dō placentē
rationabile obsequium ur̄m & nolite conforma
ri huic seculo sed reformamini in nouitate sensus ur̄i
ut probetis quę sit uoluntas dī bona & beneplacens & p̄
fecta Dico enim p̄ gratiam quę data est mihi omnib;
quis sunt inter uos non plus sapere quam oportet & sape
re sed sapere cō sobrietate & unicusque sicut dī
diuisit mensuram fidei Sicut enim in uno corpore mul
ta membra habemus omnia autem membra non eun
dem actum habent Ita multi unum corpus sumus in
xpo Singula autem alter alterius membra Ha
bentes autem donationes sc̄undum gratiam quę
data est nobis differentes siue p̄phetiam sc̄undum
rationem fidei, siue ministerium ministrando siue
quidoc̄ & indoctrina, qui exortatur in exortando
qui tribuit in simplicitate, qui p̄est in sollicitudine
qui miseretur in hilaritate, dilectio sine simulatione
odientes malum cōherentes bono caritatem fraterni
tatis inuicem diligentes honore inuicem preuenientis
dño seruientes si egredientes in tribu
latione patienter orationi instantes necessitatibus
sc̄orum communicantes hospitalitatem sc̄tantes
benedicite p̄ sequentibus uos benedicite & nolite male

sollicitudine n̄ pigri: sp̄ seruientes

dicere gaudere cum gaudentibus flere cum flenti-
 bus Id ipsum inuicem sentientes non alta sapientes
 sed humilibus consentientes Nolite esse prudentes
 apud uos in & ipsos nullum malum pro malo reddentes
 prudentes bona non tantum coram deo sed & iam co-
 ram omnibus hominibus si fieri potest quod & uo-
 bis est cum omnibus hominibus pacem habentes
 Non uos in & ipsos defendentes in christi sed date locum
 ire Scriptum est enim mihi uindictam ego & tri-
 buam dicit dominus Sed si esurierit inimicus tuus cyba-
 illum si sitit potum dabit hoc enim faciens car-
 bones ignis congeres super caput eius noli uincere ma-
 lo sed uince in bona in malum Omnis anima po-
 testatibus sublimioribus subdita sit Non est enim
 potestas nisi a deo quae autem sunt a deo ordinatae sunt
 Itaque qui resistit potestati dei ordinationi resistit
 Qui resistit ^{autem} ipsis sibi damnationem adquirunt
 Nam principes non sunt timori boni operis sed mali
 Vis autem non timere potestatem bonum fac &
 habebis laudem ex illa. Dominus enim minister est tibi
 bonum si autem malefeceris time non enim sine
 causa gladium portat Dominus enim minister est iun-
 dex in iram ei qui malum agit Ideo non exsitate sub-
 diti estote non solum propter iram sed propter conscien-
 tiam Ideo enim & tributa prestatis ministri enim
 dei sunt in hoc ipsum seruientes Reddite omnibus
 debita Cui tributum tributum cui uel regal

ent falsū est imo
nūc dicitur

usque tunc aut timorem timorem cui honorem ho-
norem Nemini quicquam debeatis nisi ut in
uicem diligatis Qui enim diligit proximum legem
impleuit Necem non cedulterabis non occidis non
furaberis non concupisces & si quod est aliud man-
datum in hoc uerbo instauratur diligis proximum
tuum sicut te ipsum Dilctio proximi malum non ope-
ratur plenitudo ergo legis est dilectio Et hoc
scientes tempus quia ora est iam nos de somno sur-
gere Nunc enim propior est nostra salus quam cū
credidimus Nox præcessit dies autem adpropin-
quauit abiciamus ergo opera tenebrarum & indu-
amur arma lucis sicut in die honeste ambulemus
Non in commensationibus & ebrietatibus non in cubili-
bus & impudiciis non in contentione & emulatione
sed induimini dñm ih̄m xpm & carnis curam ne scie-
ritis in desideris infirmum autem in fide adsumite
non in desceptionibus cogitationum Alius enim
credit manducare omnia quia autem infirmus est ho-
leram manducat is qui manducat non manducantem
non spernat & qui non manducat manducantem nō
iudicat Dñs enim illum adsumpsit tu quis es qui
iudicet alienum seruum suo domino stat aut cadit
Stabit autem potens est enim dñs statuere illum. Nā
alius iudicat diem inter diem alius iudicat omnē
diem Unusquisque in suo sensu habundat Quis sapit
diem dño sapit & qui manducat dño manducat

Gratias enim
ducat & gra-
nem salutem
memorimus
morimus
& resurrex-
tur Tu
quare sper-
mus ante
dicat dñs
lingua co-
seruationem
iudicemus
lum fratru
quam nihil
commune
tuus contri-
las noluerit
Non ergo
escas & pot-
Quem m
mbus Itaque
cacionis sum-
opus dñi Or-
mmi quipe
non manduc-
in quo fruct-

Gratias enim agit dō & qui non manducat dñō non man
 ducat & gratias agit dō Nemo enim nr̄m sibi uiuit &
 nemo sibi moritur siue enim uiuimus dñō uiuimus si
 ue morimur dñō morimur Siue ergo uiuimus siue
 morimur dñs sumus in hoc enim xps mortuus est
 & resurrexit ut & mortuorum & uiuorum domine
 tur Tu autem quid iudicas fratrem tuum aut tu
 quare spernis fratrem tuum Omnes enim stabi
 mus ante tribunal xpi scriptum est enim uiuo ego
 dicit dñs quō mihi flectetur omne genu & omnis
 lingua confitebitur dō Itaque unusquisque nr̄m p
 serationem reddat dō Non ergo amplius inuicem
 iudicemus sed hoc iudicate magis ne ponatis offendicu
 lum fratri ut scandalum scio & confido in dño ihu
 quia nihil commune per ipsum nisi & qui existimat quod
 commune eēt illic commune est Si enim ppter cibum frat
 rui contristatur iam non secundum caritatem ambu
 las nolui bono illum p̄dere p̄ quo xps mortuus est
 Non ergo blasphematur bonum nr̄m non est regnum dī
 esca & potus sed iustitia & pax & gaudium in sp̄sco
 Qui enim in hoc seruit xpo placet dō & p̄batus est homi
 nibus Itaque que pacis sunt & tenemur & que aedifi
 cationis sunt inuicem ^{custodiamus} noli ppter escam destruere
 opus dī Omnia quidem munda sunt & malum est ho
 mini qui per offendiculum manducat Bonum est
 non manducare carnem & non bibere unum neque
 in quo frater tuus offendat aut scandalizatur

ore hio
 si ut m
 m lege
 s non
 man
 mum
 non ope
 t hoc
 no sar
 uam ca
 ppim
 & indu
 emus
 ncubili
 ulatione
 ne fecer
 imite
 uisum
 us est ho
 ducantem
 caritem
 est qui
 aut cadit
 llam. N
 t omne
 Quis
 ducat

aut infirmatur tu fide inquam habes penes te &
ipsum habere coram deo Beatus qui non iudicat semetip-
sum meo quod probat quia autem discernit si manduca
uerit damnatus est quia non & fide omne autem quod
non & fide peccatum est Debemus autem nos firmio-
res inbecillitates infirmorum sustinere & non nobis
placere Unusquisque uerum proximo suo placeat in bo-
num ad aedificationem & enim xps non sibi placuit
sed sicut scriptum est In peria in properantium tibi
cocciderunt super me Quaecumque scripta sunt ad nram
doctrinam scripta sunt ut patientiam & consolatio-
nem scripturarum spem habeamus De autem pa-
tientiae & solati de uobis id ipsum sapere in alter
utrum secundum ihm xpm ut unanimes uno hore
honorificis dm & patrem dnri ihu xpi Propter
quod suscipite inuicem sicut & xps suscepit uos in ho-
nore di Dico enim xpm ihm ministrum fuisse
circumcisionis propter ueritatem di ad confirmandas
promissiones patrum Gentes autem super misericordiam
honorare dm sicut scriptum est Propter hoc confite-
bor tibi in gentibus & nomini tuo cantabo Et iterum
dicit laetamini gentes cum plebe eius Et iterum lauda-
te omnes gentes dnem & magnificate eum omnes popu-
li Et rursus esauas ait Erit radix iesse & qui &
surgat regere gentes meo gentes sperabunt Osaia
spei repleat uos omni gaudio & peccate incredendo
ut habundetis in spe & uirtute sps sci Certus sum

2

autem fratres mei & ego ipse dabo vobis quod & ipsi pleni
 estis dilectione repleti omni scientia ita ut possitis aliter
 utrum monere Audiat autem scriptum vobis fratres
 & parte tanquam in memoriam uos reducent propter
 gratiam que data est mihi a deo ut sim minister christi
 ingenabur sanctificans euangelium dei ut fiat oblatio
 gentium accepta sanctificata in spiritu sancto habeo igitur glo-
 riam in christo ihesu ad deum non enim audeo aliquid loqui
 eorum quae pro me non efficit christus in obediencia gentium
 uerbo & factis in uirtute signorum & prodigiorum in uir-
 tute spiritus sancti Ita ut ab hierusalem per circuitum usque ad
 ilyricum repleuerim euangelium christi Sic autem
 hoc predicauit euangelium non ubi nominatus est christus
 ne super alienum fundamentum aedificarem sed sicut scriptum
 est Quibus non adnuntiatum de eo uidebunt &
 quibus non audierunt intellegent Propter quod & in-
 pediebar plurimum uenire ad uos Nunc uero ulterius
 locum non habens in his regionibus cupiditate autem
 habere uenendi ad uos & multis iam precedentibus
 annis Sed cum in hispaniam proficisci coepero spero quod
 praeteriens uideam uos & a uobis deducar illuc si uobis
 primum & parte fructus fuero Nunc igitur proficis-
 car hierusalem ministrare scilicet probaueram in
 macedonia & achaja collatione aliquam facere in
 pauperes sanctorum qui sunt in hierusalem placuit
 enim eis & debiores sunt eorum Nam spirita-
 lum eorum participes facti sunt gentiles debent

& in carnalibus ministrare eis Hoc igitur cum
 consummaueris & ad signaueris eis fructum hunc p
 ficiscar p uos in ^{hi}spaniam Sed o autem quo ueni
 ens ad uos in habundantia benedictionis xpi uenia
Obscuro igitur uos fratres p dnm nrm ihm xpm
 & per caritatem sps ut adiuu&is me in orationi
 bus p me ceddm ut liberer ab infidelibus qui sunt
 in iudea & obsequium mei oblatio accepta fiat in ier
 rosolima scis ut ueniam ad uos in gaudio p uolun
 tatem & requiescam uobiscum Os autem
 pacis sit cum omnibus uobis amen; Commen
 do autem uobis phoebem sororem nram que
 est in ministerio & ecclesiae que est cen chris ut
 eam suscipiatis digne in dno scis & cedistatis ei
 in quo cumque negotio ur̄i indigerit & enim
 ipsa quoque ad sistit multis & mihi ipsi Salutate
 priscam & acquulam ceductores meos in xpo ihu
 qui p animam eam ceruices suos subposuerunt
 quibus non solum ego gratias ago sed & cuncte
 & ecclesiae gentium & domestica eorum & ecclesia
Salutate ephoentum dilectum mihi qui est pri
 mitiuus asiae in xpo
Salutate mariam quaemultu laborauit in nobis
Salutate andronicum & iuniam cognatos
 & concipit uos meos qui sunt nobiles in aposto
 lis qui anteme fuerunt in xpo;
Salutate ampliatum dilectissimum mihi in xpo

Salutate urbanum adiutorem in domino & stachindil & tūmā

Salutate apellen probum in xpo

Salutate eos qui sunt & aristoboli (domo)

Salutate herodionem cognatum meum

Salutate eos qui sunt & nāces si qui sunt in dno

Salutate trifenam & trifosam qui laboravit in dno

Salutate psidā carissimā quae multū laboravit in dno

Salutate rufum electum in dno & matrē eius & meā

Salutate asinē & um plegonitā herem patrobā

her mam & quicum eis sunt fratres

Salutate filogum & iuliā nereum & sororē eius

& olimpiadem & om̄ quicū eis sunt sc̄os

Salutate inuicem in osculo sc̄o

Salutant uos omnes & ecclesiae xpi

Rogo autem uos fratres ut obseruetis eos qui

disensiones & offendicula praeterdocty

nam quam uos didicistis faciunt & declinate

ab illis. huius modi enim xpo dno nro non

seruiunt sed suo uentri. & p dulces sermo

nes & benedictiones. sed uocant corda inno

centium. ur̄a enim oboedientia in omni

locum diuulgata est. Gaudeo igitur in uo

bis sed uolo uos sapientes esse in bono & sim

lices in malo. Ut autem pacis conterat

satanan sub pedibus ur̄is uelociter gratia

dm̄ nri ihu xpi uobiscum. Salutat uos ti

motheus adiutor nri & lucius & iason & sosispater

20

cognat mei Saluo uos ego tertius qui scripsi epis
tolam in dno Salutat uos gaurus hospes meus & un
re ecclesiae Salutat uos ^{& dispensator} erastus arcarus ciuitatis & quartus
frater Cuiusmodi quipotens est uos confirmare
iuxta euangelium meum & predicationem ihu xpi
secundum reuelatione misterii temporibus ae
ternis tacti quod nunc patefactum est p scriptu
ras pphetarum secundum preceptum & erudi
ad obediendum fidei in cunctis gentibus cognito so
lo sapienti do p ihm xpm cui honor in saecula saeculorum
EPISTULA PAULI AD ROMANOS EXPLICIT
SCRIPTA DE CORINTHO UN DECECXI INCI
PIT AD CORINTHIOS CORINTHII SUNT ACHA
IAE ET HII SIMILITER AB APOSTOLIS AUDIE
RUNT UERBUO UERITATIS ET SUBUERSI
MULTI FARIAE A FALSIS APOSTOLIS QUI OMO
A PHILOSOPHIAE UERBOSE LOQUENTIAE
ALII A SECTA LEGIS IUDAEAE; HOS REUOCAT
APOSTOLUS AD EUANGELICAM SAPIENTIAM
SCRIBENS EIS AB EPHESO;

Dcaulus uocatus apostolus xpi ihu p uolun
tatem di & sostenes frater & ecclesia edi
qua est corinthi. sificatis in xpo ihu uoca
tissis cum omnibus qui uocant nomendni nri
ihu xpi in omni loco ipsorum & nostro Gratia uob
& pax cdo patre nro & dno ihu xpo Gratias ago
domeo semp p uobis in gratia di qua edata est uobis